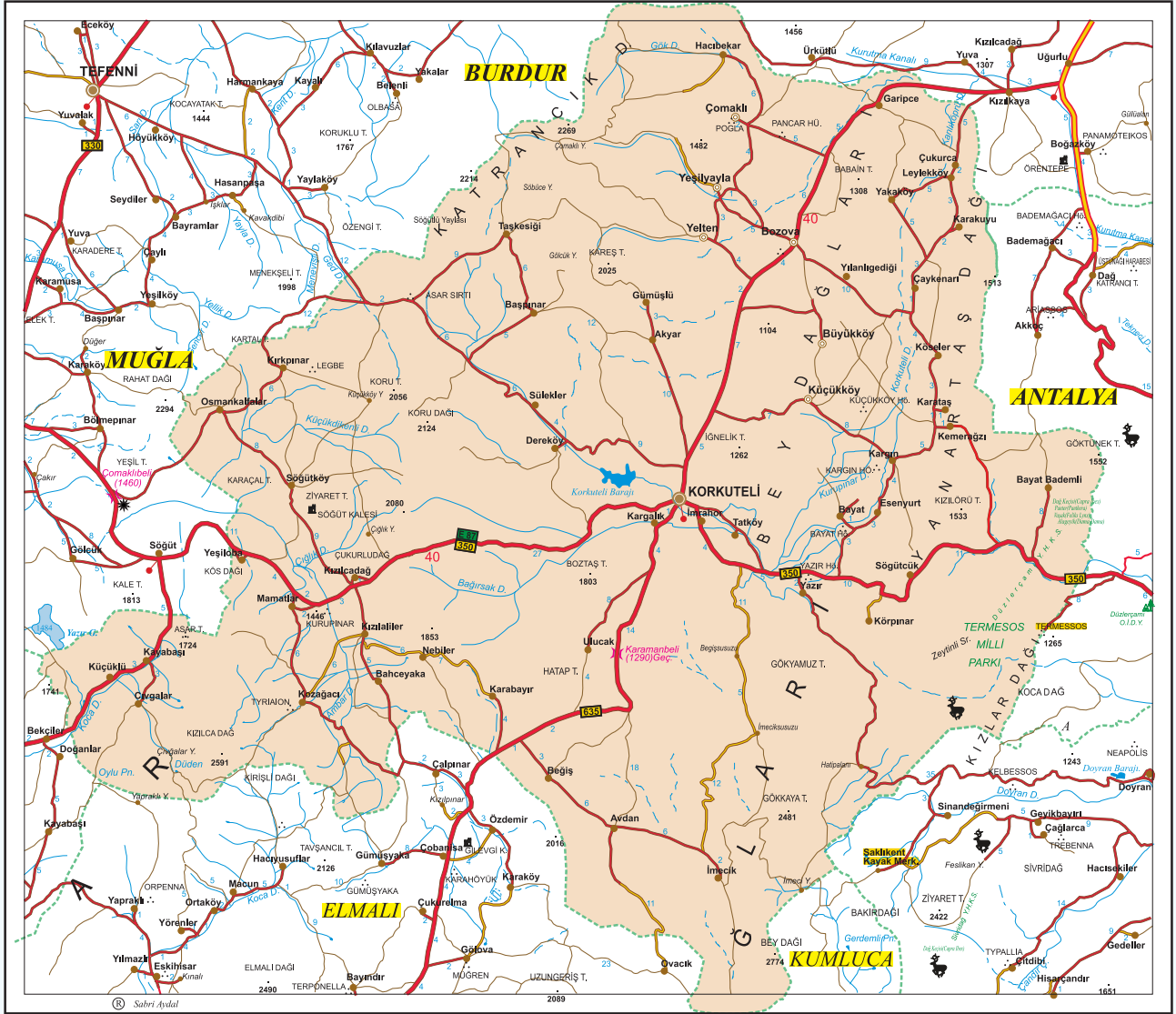

KORKUTELİ

KORKUTELİ

15. KORKUTELİ (*),(**)

1. Tarihçe

a) Etiler Zamanında Pisidya Cumhuriyeti Devri

Korkuteli Antalya'nın kuzey batısında ve Antalya'ya 60 km uzaklıkta bulunmaktadır. Evliya Çelebi'nin İstanos hakkında yazdığı bilgiye göre burada İsinda adında bir kasaba vardı. İsinda Kasabası Pisidyalılar zamanında kurulmuştur. Alaaddin Kışla Mahallesi İsinda kasabası Pisidyalılara ait şehir kalıntılarına rastlanmaktadır. Pisidya Cumhuriyeti Eti İmparatorluğuna bağlı, içişlerinde bağımsız bir devlet idi Pamfilya Karyalıkya gibi diğer küçük devletlerle komşu bulunuyordu. Pisidya'nın çevresinde bulunan diğer küçük devletlerden bazıları şunlardır. Komabe (Garipçe), Kratopolis (Kızılkaya), Legost (Büyükköy Yakası), Pogla(Çomaklı), Sergücia(Bayat), Timprianda (İmrahor), Vebre (Bozova), Termesus (Güllükdağı) gibi.

b) Roma Bizans Devri

Pisidya Cumhuriyeti M.Ö.395 Roma İmparatorluğu doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Doğu Roma İmparatorluğunun bir ismi de Bizans'tır. Bölgenin uygarlıktaki inkişafı İskender'in ölümünden sonraki Helenistik çağda başlar. Doğu kültürü ile batı kültürünün kaynaşması Roma'nın doğuya hâkim olması buralarda kurulan medeniyetlerin birer örneğidir.

c) Selçuklular Devri

İlçe Selçuklu hükümdarı Gıyaseddin KEYHÜSREV zamanında (1207) Bizanslılardan alınmıştır. Sultan Gıyaseddin KEYHÜSREV Alaşehir yakınında yapılan savaşta şehit olduğunda yerine oğlu I. İzzettin KEYKAVUS geçmiştir (1210-1219). Alaaddin KEYKUBAT'ın yaz mevsimi Korkuteli de kış mevsimini de Antalya'da geçirdiği bilinmektedir. Hükümdarlığı 1219-1237 yılları arasında geçmiştir. Ölümünden sonra yerine XI. Gıyaseddin KEYHÜSREV geçmiştir. 1243 yılında Moğollarla yapılan Köseadağ savaşından sonra devletin zayıfladığı ve parçalanmaya yüz tuttuğu görüldü. Alaaddin KEYKUBAT zamanında bütün Akdeniz kıyıları Türk hâkimiyeti altına girmiştir. İlçenin "Alaaddin Mahallesi" isminin Sultan Alaaddin KEYKUBAT'a izafeten verildiği bilinmektedir.

d) Hamitoğulları ve Teke Beylikleri Devri

Korkuteli ilçesinin Hamitoğulları ve Teke beyliği devrini de yaşadığını görürüz. Korkuteli İsparta'da hükümet kuran Hamitoğulları tarafından Antalya'dan daha önce alınmıştır. Antalya Hamitoğulları tarafından 1321 de alınmıştır. Hamitoğlu İlyas beyin ölümünden sonra oğlu Yunus Bey Antalya Teke Beyliğinin kuru-

cusu olmuştur. Alaaddin mahallesinin kışla semtinde mevcut Hamitoğullarının Taş medresesinin 1319 tarihli kitabesinde Emir Sinanüddin-Çalışbir-İlyasbin Hamit ismi mevcuttur. Tekeoğulları (1300-1423) Yunus beyin ölümünden sonra yerine oğulları Mahmut ve Hızır Bey Teke Beyi olmuşlardır. Yunus beyin diğer oğlu Sinanüddin Çalışbey Korkuteli Beyi idi.1393 tarihinde Teke Beyi Osman beyin elinden Osmanlı Devleti Hükümdarı Yıldırım BEYAZIT tarafından alınarak Osmanlı Devletinin eline geçmiştir. 1423 tarihinde Osman Beyin öldürülmesi ile Karahanlı Oğulları tarafından alınmak istenmiş ise de Osmanlı Hükümdarı II. Murat Hamitoğulları ve Teke Beyliklerini ortadan kaldırmıştır. 1423 yılında topraklarını kendi topraklarına katmıştır.

Tekeoğulları 1300-1392 tarihine kadar 92 yıl, 1392'den 1423 yılına kadar 31 yıl toplam 123 yıl iktidarda kalmıştır. Korkuteli bu tarihler içerisinde Teke Beyliğine 1402'den 1423'e kadar 21 yıl başkentlik yapmıştır.

e) Osmanlılar Devri

Antalya ve çevresi 1392 yılında Yıldırım Beyazıt tarafından alınmış idaresi oğlu İsa Çelebi'ye verilmiştir. 1402 Ankara savaşından sonra Timur bu bölgeyi Hamitoğullarından alıp Teke beyi Osman Beye vermiş ise de Antalya da bulunan sancak beyi Hamza Bey Korkuteli'nde bulunan Osman beyin üzerine yürüyerek 1423 yılında ortadan kaldırmıştır. Yavuz Sultan Selim zamanında kardeşi Şehzade Korkut Antalya'da sancak beyi idi. İki kardeşin arası açılınca öldürülmekten korkan Şehzade Korkut Osman kalfalar köyü yakınındaki bir mağarada saklanmakta iken 1310 tarihinde burada kardeşi tarafından boğdurulmuştur. Antalya Osmanlı İmparatorluğu zamanında Anadolu eyaletinin Teke Vilayeti iken 1864 de vilayet taksimatı yapılmıca Konya Vilayetinin Teke Sancağına merkez olmuştur.

Korkuteli 1879 tarihinde Teke Sancağına bağlı nahiye merkezi olmuştur. 1915 yılında Temmuz ayında Antalya Mutasarrıfluğuna bağlı ilçe merkezi olmuş adına Istanos olarak söylene gelmiştir. Yine bu tarihte Vilayet Meclisinin kararı ile Şehzade Korkut'a izafeten ilçenin adı KORKUTELİ olarak kabul edilmiştir.

(Bkz.) Kitabımızın 1.Cilt, "IV-5-MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ ANTALYASI-15.KORKUTELİ" Bölümünden de ayrıntılı olarak inceleyebilirsiniz.

f) Teke Yöresi Sosyal Tarihi

(Bkz.)- Kitabımızın "1.Cilt- IV-TÜRK DÖNEMİ ANTALYASI- 4-TÜRK HÂKİMİYETİNDE TEKE YÖRESİNİN SOSYAL TARİHİ (XX.YÜZYILA KADAR)" bölümünden ayrıntılı olarak incelenebilir.

2. Coğrafi Yapı ve İklim

Korkuteli ilçesinin ilk temelini teşkil eden Aladdin Mahallesi ilçemizin ilk yerleşim merkezidir. Korkuteli ilçesi Antalya iline bağlı Akdeniz bölgesi ilçelerindedir. Doğusunda Antalya Merkez İlçesi Batısında Muğla Fethiye ilçesi ve Burdur, Gölhisar ve Çavdır ilçeleri, güneyde Kumluca ve Elmalı ilçeleri ve kuzeyde Burdur, Bucak ve Tefenni ilçeleri ile çevrili bulunmaktadır.

Yüzölçümü 2471 km²'dir. Deniz seviyesinden yüksekliği 1020 metre olup 1/4 oranında Akdeniz iklimi, 3/4 oranında göller bölgesi kara iklimi hüküm sürer. Soğuk hava göller bölgesinden, sıcak hava Akdeniz bölgesinden intikal etmektedir. Yılın dört mevsimi bariz olarak görülen ilçemizde hava sıcaklığı ortalaması kış aylarında genel olarak -5 derece ve yaz aylarında +25 derece olmaktadır.

3. Nüfus

İlçenin 2009 yılı toplam nüfusunun 50.698 kişi olduğu anlaşılmaktadır.

(Bkz.)- İlçenin son nüfus bilgileri ile ilgili olarak kitabımızın, "2.Cilt-VII-SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL YAPI-18. SOSYAL GÜVENLİK, SOSYAL HİZMETLER VE SOSYAL YAŞAM-3-SOSYAL YAŞAM-c.Antalya İli Merkez ve İlçeleri Nüfus İstatistiği" bölümünden ayrıntılı olarak faydalanılabilir.

4. İdari Durum

a) Genel Yapı

Korkuteli ilçesinin ilçe merkezinden başka Bozova, Küçükköy, Yelten, Yeşilyayla, Çomaklı ve Büyükköy olmak üzere 6 kasaba ve 45 köyü bulunmaktadır. İlçe merkezinin Alaaddin, Aşağıpazar, Kiremitli, Karşıyaka, Yenimahalle ve Uzunoluk mahallesi olmak üzere 6 adet mahallesi bulunmaktadır.

İlçede genellikle toplu yerleşim hâkimdir. Köyle-

rin birbirine ortalama uzaklığı yaklaşık 5 km'dir. İlçenin il merkezine olan uzaklığı 56 km'dir.

b) Korkuteli'nin 1835 Tarihindeki Köyleri ve Bu Köylerin Muhtar ve İmamları*

*(Bkz.)-Kitabımızın 1. Cildinin 4.bölümündeki "IV. TÜRK DÖNEMİ ANTALYASI- 3- Osmanlı Dönemi Antalya - 2. DÖNEMİN BAZI KÖYLERİ-ANTALYA ve KORKUTELİ'NİN 1835 TARİHİNDEKİ KÖYLERİ- (Muhtar ve İmamları ile Birlikte)- 4-Korkuteli'nin 1835 Tarihindeki Köyleri ve Bu Köylerin Muhtar ve İmamları"konulu yazıdan ayrıntılı olarak incelenebilir.

5. Ekonomi

Torosların başlangıcını teşkil eden Bey Dağları'nın Akdeniz'e bakan yüzünün arka kısmında oluşan düzlüklerin ve tepeciklerin hâkim olduğu bir arazi yapısı mevcuttur. Doğal yapı olarak Bey Dağları'nın yamaçları ve etekleri çamlık fundalık ve ormanlarla kaplı olup, düz alanlar ise; tarım alanı olarak kullanılmaktadır. Korkuteli ilçesinin 101.465 hektarı tarım alanı, 5800 hektarı çayır-mera, 100.339 hektarı orman ve fundalık, 351 hektarı su yüzeyi, 40.313 hektarı tarım dışı ve meskûn sahalardan oluşmaktadır. Tarım alanının 116 hektarı orman sahası içerisinde bulunmaktadır.

6. Ulaşım

İlçe beş ayrı yerden giriş ve çıkışın yapıldığı bir alanda kurulmuş bulunmaktadır. Bu yolların hepsi asfalttır. İlçe Merkezi kasaba ve köylerin merkezi durumundadır. Düzenli bir yol bağlantısı vardır. Kasaba ve köy yollarımız yaz ve kış aylarında açık ve çalışır vaziyettedir. İlçede yolsuz köy yoktur. Yayla Göçerler köyü yolu asfalt değildir.

7. Kültür- Sanat

Korkuteli Yöresinde Geleneksel El Sanatları Ustaları³⁹⁷

Yrd. Doç Dr Saadettin ÖZDEMİR³⁹⁸

Türk tarihinde geleneksel ele sanatları olarak bilinen sanatların oldukça uzun bir geçmişi vardır. Bu sanatlar usta-çırak ilişkisi veya baba mesleği şeklinde süregelmiştir. Zamanın ve mekanın değişmesiyle bu sanatlarda bir takım revizyonlara uğramış, değişerek ve gelişerek günümüze kadar devam etmiştir. Bir diğer husus ise; geleneksel el sanatları dediğimiz sanatlar bir ihtiyaç neticesi varlıklarını devam ettirmişlerdir. Kullanılmayan hiçbir sanat varlığını sürdürememiştir.

Son yıllarda teknolojik gelişmeler sonucu birçok

397- Bu metin daha önce "Korkuteli Yöresinde Geleneksel El Sanat Ustaları", 2. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri, Antalya adıyla sunulan metnin geliştirilmiş son şeklidir

398- SDÜ İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**Resim 1 : Nalbant Ustası
Niyazi YAY**

**Resim 3 : İneği yere yıktıktan sonra
ayaklarını bağlamak için kullanılan
ve çatal adı verilen alet**

**Resim 2 : Nalbant Hasan Ali KARABIYIK
ustası Niyazi YAY ile birlikte**

**Resim 4 : İnek ve öküzün nallanması
için kullanılan ve boyunduruk
adı verilen ağaç**

el sanatları ürünlerine olan ilgi yerini teknolojik ürünlerle bırakmıştır. İhtiyaçların klasik aletler yardımıyla değil de modern teknolojiyle karşılanması geleneksel el sanatlarına olan ilgiyi azaltmıştır. Geleneksel el sanatlarıyla iştigal edenler birkaç nedenden ötürü bu meslekleri icra etmemektedirler. Bunlar aile bütçesine katkı, vakit değerlendirme, yakın dost ve arkadaşlara günlük ihtiyaçlarını karşılamada bir hediye şeklinde düşünülebilecek şeyler türündendir. Sonraları bu el sanatlarının aile bütçesine katkısının fazla olmaması, insanların geçimlerini temin etmek amacıyla başka mesleklere yönelmeleri, teknolojik gelişmeler sonucu, el sanatları ürünleriyle rekabet edecek daha ekonomik ve pratik kullanımı olan yenilerinin yapılmış olması gibi sebepler bu sanatlara olan ilgiyi giderek azaltmıştır. Biz bu çalışmamızda Korkuteli yöresinde geleneksel el sanatları ustaları hakkında (halen yaşayan ustalarla ilgili) bilgi vermeğe çalışacağız. Araştırmamızda daha ziyade yöresel olarak bilinen, fakat genelde fazla tanınmayan kişilerle bizzat görüşerek bunları tanıtmak ve yapmış oldukları eserleri yerinde görerek, bu çalışmaların en azından bilinmesini istedik.

Ayrıca burada şu hususu da belirtmekte yarar olduğu kanaatindeyim. Korkuteli ve yöresiyle ilgili bizim yapmış olduğumuz araştırma bir fikir vermesi açısından önemlidir ama yörenin tamamını kapsadığını söyleyebilmek mümkün değildir. Korkuteli'nde halen yaşayan, fakat tükenmekte olan geleneksel el sanat ustaları ve bu sanatlara ilgili bilgi vermeye çalışacağız.

a. Korkuteli'nde Nalbantlık Mesleği

1. Niyazi Yay

1931'de Korkuteli'nde doğmuştur. (Resim 1) Korkuteli Aşağıpazar mahallesinde oturmaktadır. Mesleği babasının yanında çalışarak öğrenmiştir. Babası Korkuteli ve yöresinde Nalbant İbrahim namıyla biliniyor. Nalbant İbrahim bundan 10 sene önce vefat etmiştir. Nalbant İbrahim'in oğlu olan Niyazi YAY ise 16 yaşında çırak olarak babasının yanında başladığı mesleğini 1985'e kadar devam ettirmiştir. Gerek yaşının ilerlemesi, gerekse nalbant ustasına olan talebin azalması onun mesleğini bırakmasında etkin rol oynamıştır.

2. Hasan Ali Karabıyık

1944 Büyükköy doğumludur. (Resim 2) Hasan Usta Korkuteli'ne yerleşmiş ve halen burada oturmaktadır. 14 yaşında iken ilk olarak Alanyalı Mevlüt AYKAÇ'ın yanında mesleğe çırak olarak başlamıştır. Mevlüt Ustanın yanında 4 yıl çalışmış ve nalbantlık mesleğiyle ilgili ilk bilgileri, mesleğin inceliklerini ondan öğrenmiştir. Daha sonra Korkuteli'nde Niyazi YAY ve Niyazi YAY'ın kayınbiraderi olan Sadık KUYUMCU'nun yanında çırak ve kalfa olarak çalışmıştır. Askerliğini de nalbant olarak yapan Hasan Usta, askerlikten sonra mesleğe usta olarak devam etmiştir. Hasan Usta, at, eşek ve katır yanında öküz ve inekleri de nalladığını belirt-

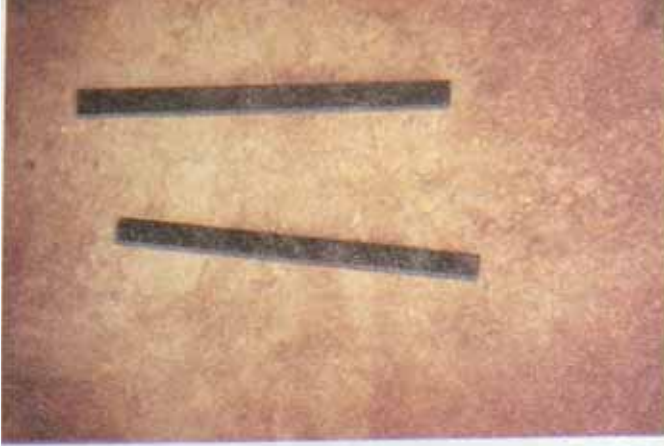
mektedir. At, eşek ve katırın nallanmasıyla ilgili bilgilerden ziyade, öküz ve ineğin nallanmasıyla ilgili bilgilerin bize daha orijinal gelmesi sebebiyle burada ineğin ve öküzün nallanmasıyla ilgili bilgilere yer veremeyi düşünüyoruz.

b. İneğin ve Öküzün Nallanması

İnekler dağlık arazilerde daha iyi otlayabilmeleri ve daha fazla süt vermeleri, öküzler de çift sürerken verimli kullanılmaları amacıyla nallanmaktadır. Yine özellikle ineklerin arka ayaklarında meydana gelen iltihabı giderme amacıyla nal çakılmaktadır. İneklerin nallanması at da olduğu gibi ayakta yapılmamaktadır. İnekler usulüne uygun olarak yatırılıyor ve önce ayaklarının altındaki iltihabı varsa bunlar kazınıyor, temizleniyor. Tırnaklar da temizlenip bir demirle yakılıyor. Yakılan bölgeye Katran veya Püşe denilen maddeler bir dolgu gibi dolduruluyor. Daha sonra inekler nallanıyor. İneğin ayağının temizlenip nallama işi bitince 20 gün kadar kaba, yumuşak toprakta yürütmesi tavsiye ediliyor. Bu süre sonunda yeni tırnaklar çıkıyor. Ayaklar tamamen iyileşmiş sayılıyor. Buraya kadar anlatmış olduğumuz bilgiler ineğin ayağı iltihaplı olduğu durumlardadır. Eğer inek veya öküzün ayağında herhangi bir hastalık yoksa katran ve püşe sürülmeden nallama işlemi gerçekleştirilir. İnek veya öküzün ayağındaki iltihap nalbantların kullanmış oldukları bir tokmakla tespit edilebiliyor. Tokmakla inek veya öküzün ayağına vurunca (pof, pof) boş bir ses çıkıyorsa ayakların hastalıklı olduğu anlaşılıyor. Eğer ayak sağlam ise kuvvetli ses çıkıyor ve hayvanın hastalıklı olmadığı anlaşılıyor. Öküz ve ineğin nalları dış taraftan ince olur. Kalınlık 2 mm civarındadır. Atın nalı ise daha kalın olur. Bir öküzün nallanması için ayağına 32 çivi çakılmaktadır.

İnek veya öküzün nallanması için kullanılan aletler arasında çatal (Resim 3) veya boyunduruk (Resim 4) hayvanı yere yıkmak için kullanılır. Ayaklarının altını yakmakta kullanılan aletler (Resim 5), yer almaktadır. Ayrıca (Resim 6)'da nal kesme aleti ve (Resim 7)'de ise nalbantlıkta kullanılan malzemeler toplu şekilde görülmektedir. Hasan Ali Karabıyık'la olan sohbetimizde kullanmış olduğu şu ifadeler dikkat çekicidir. "Nalbant'ın törpüsü, terzinin ütüsü gibidir". Bu sözleriyle o nalbantlık mesleğinde törpünün ne kadar önemli olduğunu ve bu mesleğin püf noktalarından birisini oluşturduğunu vurgulamış oluyor.

Korkuteli merkez ve köylerinde görüşme imkanı olmayan, ancak isimlerini tesbit edebildiğimiz diğer nalbantlar ise; Büyükköy'de Mustafa (Özdere) Usta ve Aşağıpazar'da halen kahvehane işleten Fahri Bacaksız ustalardır. Şimdi de nalbantlıktan farklı olarak icra edilen bir sanat dalı olan Ağaç Oymacılığıyla ilgili bilgiler vermeğe çalışacağız. Bu sanatın ustalarında birisi Osman Kaplan'dır.

Resim 5 : İneğin ayağındaki iltihabi yakmada kullanılan aletler

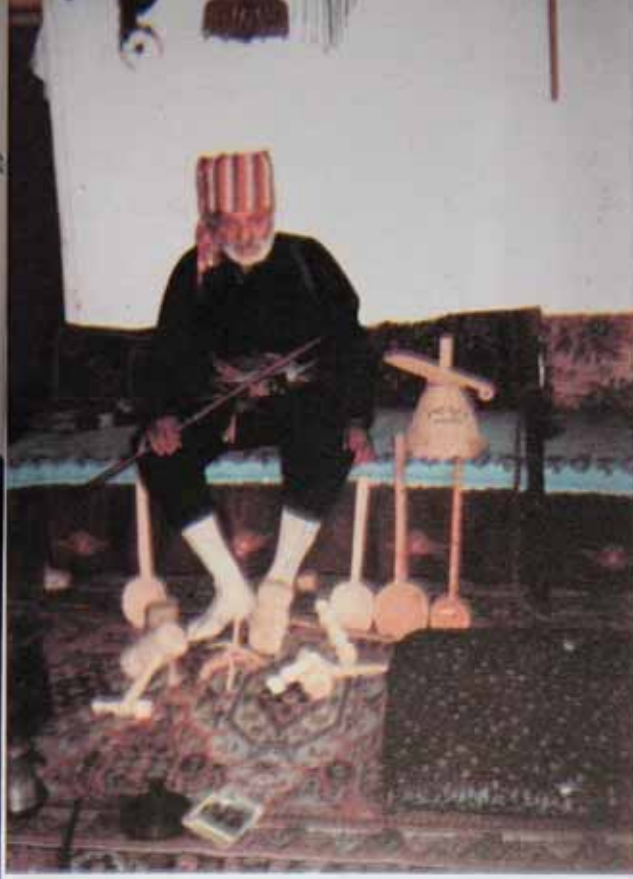
Resim 6 : Nal kesme aleti

Resim 7: Nalbantlıkta kullanılan aletler

Resim 9 : Osman KAPLAN'ın yapmış olduğu kepçe çeşitleri

Resim 8 : Osman KAPLAN yapmış olduğu el sanat eserleriyle

Resim 11 : Şimşir ağacından yapılan kirmen

Resim 10 : Akçekesme ağacından yapılan havan ve tokmağı

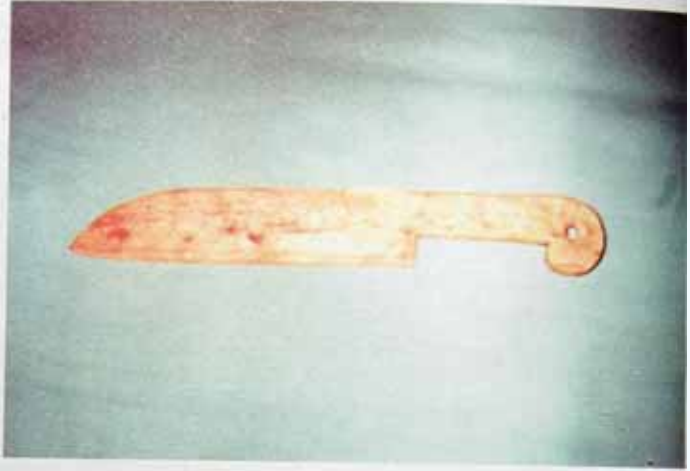
Resim 12: Osman KAPLAN kaval elinde eşiyle birlikte

Resim 13 : Osman KAPLAN'ın yapmış olduğu ss eşyalarından bir deve

Resim 14 : Kolan dokuma amacıyla kullanılan ve tartı adı verilen alet

Resim 15 : Osman KAPLAN'ın yapmış olduğu eserlerden tokmak (yöresel yemek topçanın) hazırlanmasında kullanılıyor

Resim 16 : Osman KAPLAN'ın yapmış olduğu eserlerden bir kesit

34

c. Ağaç Oymacılığı

1. Osman Kaplan

Baba adı Osman Ali, 1931 doğumlu olup Esenyurt Köyü'nde ikamet etmektedir. (Resim 8) Dedesi ise Hayırlıoğlu Dede Bey'dir. Osman Kaplan yörede dedesinin haklı bir üne sahip olması nedeniyle onun adını zikretmeden geçemiyor.

Osman Kaplan, el sanatlarıyla ilgili becerilerini kendi gayretleriyle ve zekasını kullanarak meydana getirdiğini söylüyor. Osman Kaplan mesleğine 1950'li yılların başında başladığını ve talep geldikçe devam ettirdiğini ifade etmektedir.

Osman Kaplan, genel olarak ağaç oymacılığına dayalı olarak kaşık, kepçe, (Resim 9) havan (Resim 10), kirmen (Resim 11), kaval (Resim 12), ve ağaç oyma süs eşyaları (Resim 13), tartı (Resim 14), tokmak (Resim 15), gibi aletler yapmaktadır.

Osman Kaplan, yapmış olduğu eserlerini farklı farklı ağaçlardan yapmaktadır. Havanı meşe ağacından, kepçeyi ceviz ağacından, tokmağı (yöresel yemek olarak bilinen topça yemeğinin yapımında kullanılır ve topça tokmağı olarak bilinir.) ve sarımsak döveceği armut ağacından, kolan dokuma amacıyla kullanılan ve tartı olarak kullanılan alet; dağ çileği ağacından, kirmen ala zehir ağacından, kirmen oku çalidan, kaval şimşir ağacından, süs eşyası olarak yapılan deve vb oyuncaklar akçakesme (Resim 16) ağacından yapmaktadır. Bu eserlerini ince dişli kaşık törpüsü, kaşık oygusu, bıçkı, keser gibi herkesçe bilinen klasik aletlerle yapmaktadır.

2. Ali Eşmen

1930 doğumlu olup halen Esenyurt Köyü'nde ikamet etmektedir. (Resim 17)

Ali Eşmen kirmen (Resim 18, 19, 20), ağaç kaşık (yemek kaşığı), küçük ve büyük kepçe, kamıştan yapılmış düdük, (Resim 21) gibi eserleri yapan bir usta olarak bilinmektedir. Ali Eşme sanatını kendi özenli çalışmalarını sonucu, kişisel gayretleriyle öğrendiğini söylemektedir. Mesleğe 1950'li yıllarda çobanlık yaparken, dağlarda, ovalarda, yalnızlıktan ve vakit geçirmek amacıyla başlamış ve sonunda bir meslek sahibi de olmuştur. Ali Eşmen, yapmış olduğu kirmenleri bazen şimşir, bazen de alıç veya armut ağacından yaptığını söylemektedir. Kaşığı (daha ziyade eskiden yemek kaşığı olarak kullanılan kaşık) ve kepçeleri ise, armut ağacından yapmaktadır.

3. Mehmet Doğrul

Baba adı, Cemal olup, 1929 Çomaklı kasabası doğumludur. Halen Çomaklı Kasabasında oturmaktadır. Mehmet Doğrul, ağaç işleri ağırlıklı olarak yapmakta olduğu mesleği 18 ay gibi kısa bir süre bir ustanın yanında çalışarak öğrenmeğe başlamış ve mesleğini ol-

dukça başarılı ve takdir edilir bir konuma gelmiştir. Mehmet Doğrul, tamamı kendi el emeğiyle yapmış olduğu eserleri arasında minber (Camide imamın hutbe okuduğu yer), sandalye, koltuk, orak makinesi ve rüzgar gücüyle çalışan ve yel değirmeninden esinlenerek yapılan sondaj aleti gibi eserleri sayabiliriz.

Mehmet Doğrul'un yapmış olduğu eserlerinde metal çivi kullanmamaktadır. Yapmış olduğu minberler (Resim 22, 23, 24)'de ağaç çivi kullanmamış olduğunu eserlerini incelediğimizde görmek mümkündür.. Minberleri tamamen ceviz ağacından yapmaktadır. Yapmış olduğu minberler arasında Korkuteli Uzunoluk Camii, Çomaklı Hanönü Camii ve Bucak Susuz Köyü camilerinin ön plana çıktığı bilinmektedir.

4. Fehmi Karaman

Baba adı Süleyman olup, 1926 doğumludur. (Resim 25) Halen doğduğu köy olan Hacıbekar Köyü'nde ikamet etmektedir. Meslek hayatına bundan 55 sene önce başlamıştır. Mesleğe ilk olarak Dayısı Mustafa Yuva'nın yanında başlamıştır. Bir müddet onun yanında çalıştıktan sonra kendi kendine mesleğini devam ettirmeğe çalışmıştır.

Fehmi Karaman'ın diğer ağaç oyması yapan ustalardan farklı olarak en başta gelen eserleri arasında Dört Üzlüklü Süs Bardağı (Resim 26), yaba ve kürek (çiftçilerin harman işlerinde kullandıkları aletlerdendir), ellik (Resim 28) kavrama orak biçilirken ellere takılır. Yemek kaşığı ve kepçe gibi oymacılığa dayanan çeşitli sanat eserlerini yapmaktadır. (Resim 29) Fehmi Karaman'ın eserlerini yaparken kullanmakta olduğu aletler şunlardır; bıçkı, keser, ağacın ortasını veya farklı bölgelerini ayarlamak için kullanılan pergel (Resim 30), küçük ve büyük ülük burgusu, (Resim 31) boğaz burgusu, kaşık yapmak için kullanılan oyma aleti (Resim 32, 33), bulunmaktadır. Fehmi Karaman, bize verdiği bilgilerden sonra bir de sitemde bulunmaktadır. Fehmi Usta, merak edip de çocukları dahil hiç kimsenin yapmış olduğu sanatı öğrenme isteğinin olmayışını üzüntüyle dile getirmektedir.

d. El Dokumacılığı

Fatma Özdemir

Baba adı Musa olup, 1929 doğumludur (Resim 34). Halen Esenyurt Köyü'nde ikamet etmektedir. Geleneksel El Sanatlarıyla ilgili tüm bilgi ve becerilerini aile büyüklerinden ve çevresinden öğrenmiştir. Bunun yanında gençlik ve yetişkinlik yıllarında çevre şartları onu bu sanatı öğrenmeye zorlamıştır. Ayrıca yapmış olduğu bu el sanat eserlerini sadece kendi kullanımları amacıyla yapmayıp ihtiyaç fazlasını aile bütçesine katkı amacıyla satışa sunmuştur.

Fatma Özdemir'in fiziki durumum müsait olsa yaparım dediği el sanatları arasında çul (Resim 35,36), un çuvalı veya dimil çuval (Resim 37), kuru mahsul olarak

Resim 17 : Ali EŞMEN yaptığı kirmenlerle birlikte

Resim 18 : Kirmenlerden bir kesit

Resim 19 : Kirmenler okla birlikte görülmektedir

Resim 20 : Kirmen'in yakından görünüşü

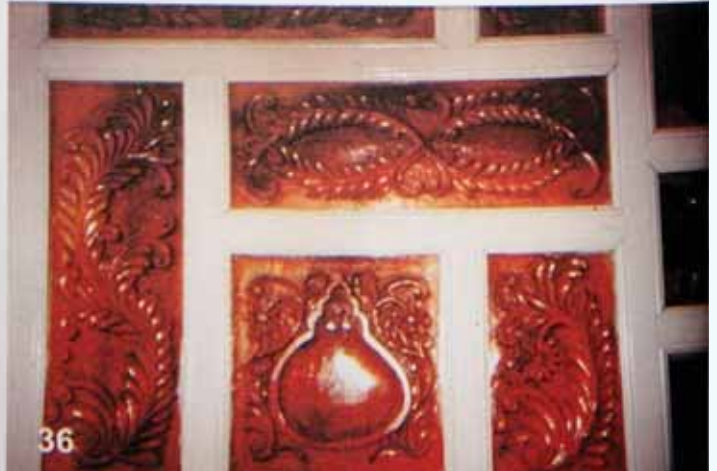
Resim 21 : Ali EŞMEN'in yapmış olduğu düdük ve kepçe

Resim 22 : Mehmet DOĞRUL'un Çomaklı Hanönü Camiline yapmış olduğu minber

Resim 23 : Minberin giriş kısmının üstünde bulunan ALLAH ve LA İLAHE İLLALLAH, MUHAMMED- ÜN RESULULLAH yazılı kısmı

Resim 24 : Minberin yandan görünüşü

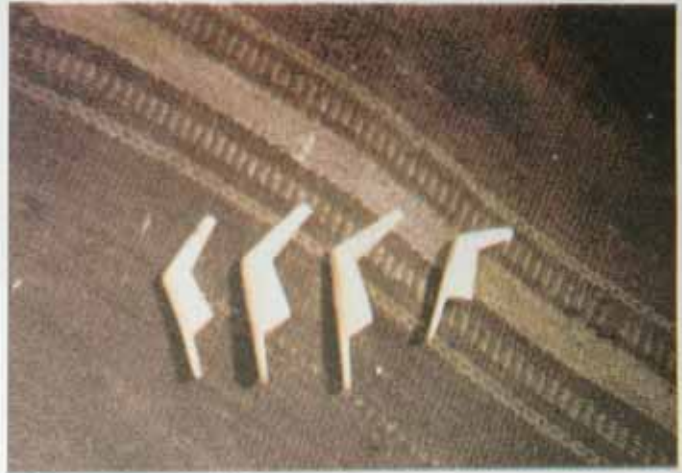

Resim 25 : Fehmi KARAMAN yapmış olduğu eserleriyle birlikte

Resim 26 : Dört ünlüklü süs bardağı

Resim 28 : Ellik adı verilen ve kavrama olarak biçerken kullanılan alet

Resim 27 : Yaba

Resim 29 : Fehmi KARAMAN'ın yapmış olduğu eserlerin toplu görünümü

Resim 30 : Pergel olarak adlandırılan ve ağacın ortasını ayarlamaya yarayan alet

Resim 31 : Büyük ve küçük ülük burgusu

Resim 32 : Kaşık oymak için kullanılan bıçak.

Resim 37 : Fatma ÖZDEMİR'in dokuduğu Dimil Çuval.

Resim 38 : Fatma ÖZDEMİR'in dokumuş olduğu seccadelerden bir örnek

Resim 39 : İp (Kıl) bükmeye yarayan ve çıkrik adı verilen alet

Resim 40 : Fatma ÖZDEMİR çıkrikla İp örerken

adlandırılan buğday, arpa gibi ürünleri koymak için dokunan çuval, el dokuma kilim, seccade (Resim 38), yün ve kıl çorap sayılabilir.

Yapılan bu eserlerin ham maddesi olan kıl ve yün gibi temel maddeleri ilk halinden son şeklini alıncaya kadar bütün safhalarında tek elden geçtiği gibi bazen çevreden de yardım alındığı olmaktadır.

Orijinal el sanatlarıyla ilgili bu eserlerin geçirmiş olduğu bu safhaların belli başlılarını şöyle sıralayabiliriz. Koyun ve keçi'nin kırılması, kılın taranması, kirmende eğrilmesi, çıkırıktaki bükülmesi, (Resim 39,40) ıpacı denilen küçük tezgahta veya şişle dokunması şeklinde geçen süreç uzunca bir zaman dilimini kapsamaktadır.

Esenyurt Köyü'nde halen talep olmadığı için yapılmamakla birlikte çadır, çul, çuval, halı, kilim dokumacılığı, hayvan derisinden yapılan çarık, kadınların uzak yerlere gitmeleri gerektiğinde çocukları sırtlarına sarınmak için kullandıkları kolan, kıl ve yün çorap gibi el sanat eserlerinin yapıldığı bilinmektedir. Köyde çoğu evde bu eserlere rastlayabilmek mümkündür. Biz burada sadece örnek vermekle yetindik, aslında Esenyurt Köyü'nde çok sayıda kişinin bu işleri yaptığı çevrede de bilinmektedir.

Sonuç olarak; bazı hususları dile getirmekte yarar olduğu kanaatindeyim. Geleneksel el sanatlarının yaşatılabilmesi için bu eserlerin tanıtımı ve pazarlanması oldukça önem arz etmektedir. Bu açıdan baktığımızda bu tür organizasyonların katkısı çok önem arz etmektedir. Yapılan eserlere olan talebin artması, el sanat eserlerinin devam etmesi ve kaybolmamasını da beraberinde getirebilir. Yerli ve yabancı turistlere tanıtımı ve pazarlanması (antika olarak) geleneksel el sanatlarına olan ilgiyi arttıracak tedbirler arasında

yer alabilir. Yine Kültür ve Turizm Bakanlığı da bu konuda geleneksel el sanat eserlerinin tanıtım ve yaşatılmasıyla ilgili olarak gerekli önlemleri alabilir. Yapılacak olan her türlü girişim, yüzyıllardan beri devam eden bir medeniyet ve kültürün tanıtımı ve son yıllarda, yeni bir turizm potansiyeli olan, alternatif turizm açısından da çok önemli katkılar sağlayabileceği tahmin edilmektedir.

(Bkz.) Halk Kültürü ile ilgili olarak kitabımızın "2.Cilt- VIII. KÜLTÜR, SANAT VE EDEBİ HAYAT-I. KÜLTÜR HAYATI - 6. Geleneksel El Sanatları" bölümünden de faydalanabilirsiniz.

8. Konaklama

İlçeye ait Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli konaklama tesisleri, (Bkz.) Kitabımızın 2.Cilt, "VII- SOSYAL, EKONOMİK ve KÜLTÜREL YAPI-14.KÜLTÜR VE TURİZM-C.TURİZM-2.Belgeli Tesisler" Bölümünden ayrıntılı olarak incelenebilir.

*Katkıda Bulunanlar

-Prof.Dr.Fahrettin TIZLAK-SDÜ-Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi (Tarih)

-Yard. Doç. Dr. Saadettin ÖZDEMİR-SDÜ İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

** Derleyen:

A. Kerim ATILGAN
İl Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı

Kaynaklar:

-<http://www.korkuteli.gov.tr>
-<http://www.korkuteli.bel.tr>
-<http://www.tuik.gov.tr/>

Korkuteli'nde Mantar Üretimi